

SOBRE EL VALENCIANISME DE VIDAL BENEYTO

Sal·lus Herrero

El 24 de març passat, al *Levante-EMV*, el catedràtic Manuel Garcia Ferrando publicà un obituari titulat “José Vidal Beneyto. Un valenciano global y europeísta”. En aquest article hi ha dos fragments que criden poderosament l’atenció. Comparem vostès la delicadesa i cordialitat que fa servir quan esmenta el passat del finat i el contrast quan fa referència a una de les més importants arrels històriques i culturals del País Valencià. Després de remarcar el currículum acadèmic internacionalista de Pepín (València, la Sorbona, Cambridge, Heidelberg, Frankfurt, París) i els seus suculents negocis financers, afegeix: “tot això havent superat una breu però interessant etapa, dels 16 als 19 anys, com a col·laborador personal del fundador de l’Opus Dei, el pare Escrivá de Balaguer a Madrid i Roma, experiència religiosa que donà pas, sense cap acritud ni ressentiment, a una positura agnòstica tocada d’una espiritualitat laica, solidària i comunitària”. Recordem, només de passada, que aquest corrent “religiós” (tractat amb tanta estima), hegemonitzà la segona època de la dictadura franquista i col·laborà de manera decisiva en els cops d’estat a Amèrica Llatina on s’imposaren dictadures militars, tortures i morts massives.

En canvi, amb motiu de la investidura com a doctor honoris causa de Vidal Beneyto a València, fa uns tres anys, sosté Garcia Ferrando que tingué “ocasió de constatar la consistència de l’afecció a les seues arrels valencianes i la seua obstinació perquè la sociologia valenciana s’implicara amb major determinació en la construcció d’una societat civil global i “superara definitivament” (les cometes són meues) el debat polític, que no intel·lectual ni científic-social, de la ideologia dels Països Catalans”. En aquest text i context, “política”, “ideologia” i sobretot “Països Catalans” semblen sinònims de demoníac i pèrfid, a la manera com són tractats els luterans a l’excel·lent novel·la de Miguel Delibes *El Hereje*; açò és, la diversitat cal exterminar-la fulminantment, a la foguera, a la mort, a la presó o a l’exili, per motius polítics, intel·lectuals o científics, que ha sigut una constant en la cruel història hispànica dels darrers segles fins a l’actualitat (vegeu els aires de crispació, la COPE, Intereconomia, etc.). No fa tant de temps, el general Franco, des d’aquesta superba tradició, advertia cínicament els altres que no feren política, que li la deixaren a ell sol...

Però més enllà d’això, ja és ben curiós que molts dels qui més exalten “les arrels valencianes” (per tallar-les de soca-rel), no només no escriuen ni una ratlla en valencià (ni el solen emprar en públic), sinó que com a coordinadors de manuals de sociologia a la Universitat de València s’han oposat explícitament a què foren escrits en valencià i en els seus escrits mostren els seus instints d’autoodi i menyspreu pel valencià/català que varen analitzar molt bé Rafael Ninyoles a *Conflicte lingüístic valencià* o a *Idioma i prejudici* i Josep Vicent Marqués a *País perplex*. Fins i tot alguna vegada, el senyor Ferrando, posat a lingüista, ha arribat a oposar-se a la normativització gramatical del valencià amb la vella cançoneta nihilista que “la llengua la fa el poble”, tot i que segurament serà molt difícil trobar un “catedràtic” francès, alemany, anglès o espanyol, al món mundial, que defensi l’anormativització i l’analfabetisme al si de la seua comunitat lingüística. Cosa encara més greu si pensem en la nostra, després de més de 300 anys prohibida, perseguida i fragmentada. Són postures, evidentment, que s’exalten per tal d’aniquilar-la millor. Al meu parer és trist que hi haja “catedràtics” que es dediquen a fomentar la catalanofòbia (valencianofòbia o la fòbia a allò propi) perquè no només nodreixen l’anòmia sociocultural i comunitària del nostre país i ajuden a destruir una de les bases més importants de la nostra singular identitat com a poble diferenciat,

sinó que reforcen els grups de *hooligans* i enemics de la llibertat que agredeixen, inclús físicament, els sectors socials, polítics, intel·lectuals i científics més preocupats pel futur del País Valencià, que difícilment pot sobreviure sense ampliar el seu marc i vincles de relacions amb les Illes Balears, Catalunya, el Rosselló, etc.; sectors socials ben dinàmics i significatius que vindiquen viure en valencià en tots els àmbits socials i no només en els programes electorals dels que es presenten a rectors per la Universitat de València, de cara a l'aparador, per a l'endemà –en ser rectors- incomplir-lo sistemàticament, com sembla que denunciava (amb una mica de sarcasme) el nostre amic Javier de Lucas des del Col·legi d'Espanya de París durant les passades eleccions universitàries.

Des d'una perspectiva liberal, en sentit clàssic i no groller, com es pot no respectar la construcció de la identitat valenciana lligada a la reproducció tradicional i a l'actualització de les seues arrels històriques i culturals sense les enganyifes i els embolcalls de la genuïtat d'una “modernitat avançada” que ens duu al no-res? Les anàlisis de Marx, Weber, Habermas, Honneth o Bourdieu ens indiquen que els millors sociòlegs quan segreguen escrits presumptament “científics” també fan servir les seues idees polítiques, o és que els sociòlegs de càtedra es creuen infal·libles com el papa de Roma, tot i que sembla que encobrien pederastes, sectaris perversos i identitats depravades a les caves del Vaticà? Com és possible no observar ni quantificar, quotidianament i estructuralment, les enormes i llargues cues diàries que es formen a l'estació del Nord de València per anar a Barcelona i a l'inrevés? No sé si és ofici de sociòleg tancar els ulls i les orelles i intentar tapar-nos la boca i tancar-nos en la cambra fosca de la invisibilitat absoluta, perquè com ens advertia Vicent Soler, el menyspreu de la pròpia identitat ens porta a l'atonía i a la ruïna en tots els sentits, també en l'econòmic. No obstant, sembla que les pulsions exterministes, de vegades, ens envaeixen disfressades de catedràtics “globalistes”, “poliglots” o “cosmopolites” que, nascuts al Cabanyal o a Carcaixent, són incapaços d'escriure una ratlla en la llengua pròpia del País Valencià i de conrear les seues arrels que tan solemnement proclamen i s'aclamen en el buit dels forats negres. És la seua absurda tria, però que no ens forcen amb “solucions finals” a seguir-los pel camí que nega allò “local”, allò comunitari, allò social i singular que ens distingeix i caracteritza davant una globalització que amenaça d'uniformitzar-nos o tornar-nos artefacte sucursal o fotocòpia provincial de l'Imperi.

En una entrevista recent, Vidal Beneyto, tenia l'honestedat intel·lectual de reconèixer que al remat de la seua vida no sabia què significava ser valencià potser perquè no havia exercit sinó de manera anecdòtica per l'atzar de la naixença “levantina”, però, tanmateix, es considerava amic de Joan Fuster i de Vicent Ventura i argüïa que la identitat valenciana era, per descomptat, fonamentalment catalana, com deia Fuster, a més afegia que també ho era d'aragonesa, castellana, jueva i musulmana en un *totum revolutum* sense matisos ni massa criteri que l'abismava a la inconsciència de no saber què ser individualment ni a prendre consciència que pertanyia col·lectivament a un poble diferenciat, amb un perfil nacional que no és, ni de lluny, el d'una regió de l'Espanya eterna castellana. No obstant això, reduir la militància social anticapitalista de Beneyto a “una estètica d'intel·lectual d'esquerres” sembla una caricatura i encolomar-li una identitat espanyola excloent, on allò valencià/català ha de ser superat “definitivament”, segurament és alinear-lo amb els sectors socials més destructius del paisatge i paisanatge, que després de la seua mort han volgut guanyar-lo per a la dreta *ad aeternum*. El senyor Vidal Beneyto, potser amb poc “encert” intentava combinar local i global (que donaria lloc a allò “glocal”) –llegiu la introducció a *Por la construcción de una sociedad civil global*– però crec que no se'l pot considerar un exterminista de la diversitat cultural del País Valencià i d'Europa... O potser sí. Els qui només respecten els drets dels habitants de les nacions amb estat, ens forcen als que

vivim al si de les nacions sense estat a seguir treballant pel reconeixement dels nostres drets humans, culturals, lingüístics, polítics, ciutadans, ecològics i nacionals vilipendiats.

Pel que fa al pas del senyor Vidal Beneyto per l'Opus Dei, en l'entrevista esmentada afirma que no guardava cap bon record d'aquest període i que marxà d'aquest grup perquè es tornà agnòstic, potser sense ressentiment, però també sense falses, hipòcrites i interessades beateries. De tot això no en diu res el catedràtic Garcia Ferrando, que article rere article mostra la seua mala consciència de valencià dimitit i castellanitzat. I que voldria esborrar del mapa, perquè el qüestiona profundament a ell personalment, els qui intenten defensar la dignitat i la coherència de ser valencians plenament nacionals. Però nosaltres hem de dir la nostra. O és que només poden dir què significa ser valencians els que no saben, no contesten, ens tenen animadversió i sempre ens han volgut esborrar del mapa repetint tot tipus de tòpics per terra, mar i aire? Evidentment, el posat "científic", amb el qual posen tanta cura perquè no es note massa l'efecte que es vol aconseguir (una assimilació plena a l'espanyolisme d'arrel castellana), no millora els efectes, ans al contrari perquè se'ls nota massa la dedicació que hi posen en anorrear-nos perquè no hi haja més futur que l'"universal" marcat a sang i foc per les consignes de l'establishment dels estats actuals, els quals, mentre lloen el respecte a la *diversitat* i a la *pluralitat*, ambdues són efectivament suprimides i s'evaporen com un castell de foc d'artificis mentre les masses resten bocabadades.... Sens dubte, haurem de maldar de valent per canviar unes situacions que ens són ben adverses. Començant per deixar ben clares impostures com la del senyor Garcia Ferrando.